

N

Nadányi Gyula, volt országgyűlési képviselő. 1862-ben született a Bihar-megyei Bakonszegen. A honfoglalás-kor költöztek ősei a Sárrétre. Nadányi János nevű elődje hozta be a református vallást az országba. Elődjei református vallásuk miatt üldöztetéseket szenvedtek, elvették tőlük körösnadá-

nyi birtokaikat s a Wenckheimeknek adták, körösladányira változtatván a birtokok nevét. Az 1910-i általános választásokon a bárándi kerületben Kossuth-párti programmal képviselővé választották. Meghalt 1916 jan. 10-én.

Nádosy Elek (*nádasi*), országgyűlési képviselő. 1867 febr. 19-én született

Baranyaszentlőrincen. Középiszkolái elvégzése után gazdasági akadémián folytatta tanulmányait, majd birtokán gazdálkodott. Harminc éve tagja vármegyéje törvényhatósági bizottságának s élénk részt vesz a vármegye életében. Több gazdasági és társadalmi egyesület tagja s mint ilyen intenzív munkát fejt ki. Az új országgyűlés képviselőházában a szigetvári kerület mandátumával foglal helyet.

Nagy Árpád dr., h. államtitkár. 1875 aug. 15-én született Budapesten. Tanulmányait elvégezve, nagyobb külföldi utat tett, főként Németországban és Angliában. 1896 óta teljesít szolgálatot a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban.



Előbb a művészeti ügyosztályban működött, majd több mint negyedszázadig a miniszterium egyetemi ügyosztályában fejtett ki nagy munkásságot. Különösen intenzív tevékenységet fejtett ki az orvos- és gyógyszerészképzés fejlesztése terén. Nagyjelentőségű munkát végzett a budapesti József-műegyetem, a debreceni és a pécsi egyetemek építkezései körül. 1927-ben a filmügyi igazgatásnál a filmnek, mint oktatóeszköznek, minél intenzívebb felhasználására törekedett s e téren igen értékes eredményeket is ért el. Évek óta elnöke a gyógyszerészgyakornoki vizsgálo bizottságnak és tagja a Filmipari Alap felügyelő bizottságának, valamint az Országos Mozgóképvizsgáló bizottságnak.

Nagy Elek dr. (*verseghi*), rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. 1884 ápr. 10-én született Kolozsvárott. Jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben elvégezve, államtudományi doktorrá avatták, majd 1905-ben a kereskedelmi miniszteriumban kezdte meg állami szolgálatát. 1913-ban lépett át diplomáciai szolgálatba, s mint II. oszt. követ-ségi titkár Belgrádban



működött. Ezután Drezdába, onnan a hágai követséghez helyezték át és ott teljesített szolgálatot a háború végéig. Az összeomláskor visszavonult birtokára, majd 1920-ban a magyar külügyminiszterium felállítása után hágai ügyvivőnek nevezték ki. 1921-ben a párisi követségre került. 1922—1924-ig mint a szociálpolitikai osztály vezetője, a külügyminiszteriumban teljesített szolgálatot. 1925-ben a Népszövetség mellé osztották be, mint a magyar kormány állandó képviselőjét, 1926-ban pedig, mint rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vatikáni követté nevezetett ki. 1928-ban vonult nyugalomba s azóta birtokán gazdálkodik. Munkássága elismerésül többször részesült magas kitüntetésben.

Nagy Emil dr. (*vámosi*), volt igazságügyminiszter, országgyűlési képviselő. 1871-ben született Kaposvárott. A budapesti egyetem elvégzése után Párisba



ment ügyvédjelölti gyakorlatra és Darrest semmitőszéki ügyvéd és Raveton avoué irodájában dolgozott egy esztendeig. Az ügyvédi kamarába 1898-ban jegyeztette be magát és attól kezdve megszokottan nélkül ügyvédi gyakorlatot folytatott, egészen igazságügyminiszterré való kinevezéséig. Eleinte inkább büntetőjogi téren működött, később azonban Esterházy Miklós herceg hitbizományi uradalmának és egyéb uradalmak jogi igazgatásának kapcsán teljesen a magánjogi ügyvédekedésre tért át. 1905-ben Szolnokon Kossuth-párti programmal képviselővé választották. Rövidesen beküldötte a képviselőház a delegációba is, ahol mint a delegációnak legfiatalabb tagja, korjegyző volt és mint a zárószámadások előadója fejtett ki jelentékeny működést. A koalíciós rendszer uralma alatt a parlamenti életben mérvadó szerepre tett szert. Működésében a kilátástalan közjogi szempontok félretételének sürgetése mellett inkább a saját felfogása szerinti 48-as agrárius politika kidomborításán fáradozott. Ebben az irányban széleskörű agitá-

ciót és nagy publicisztikai működést fejtett ki a Budapesti Hirlap hasábjain. Ugyanakkor ugyszólván uttörő volt a régifajta, ugynevezett „liberális“ igazságügyi törvények félszegségének kimutatása tekintetében és számos előadásában, cikkében és röpiratában sürgette a régifajta, elavult és a népre káros igazságügyi törvények népszerűtetéstől áthatott megfelelő módosítását. Az Interparlamentáris Unió, Apponyi Albert ajánlatára, választmányi taggá választotta. Ezekben a tanácsuléseken hétizben képviselte Brüsszelben Magyarországot és az Unió tárgyalásain Európa különböző országaiban vett részt. A koalíció bukása után, 1910-ben, régi kerülete újból óriási többséggel visszaküldötte a képviselőházba, ekkor azonban már igen csekély politikai szerepet töltött be, mivel a nagy többségben bekerült munkapárt az ellenzékkel oly éles elmentébe került, amely az ő előző politikai felfogásával nem egyezett meg. Amikor már világosan látta, hogy az obstrukció veszedelme a képviselőhárról nem hárulhat el, letette a mandátumot, mert egyrészt a Tisza István gróf ellen való kiméletlen obstrukciót politikai érzületével nem tudta összeegyeztetni, másfelől pedig a munkapárthoz csatlakozni nem akart. Ekkor elsősorban az Esterházy hercegi hitbizomány jogi ügyei ellátásának szentelte idejét, de amellett más irányban is igen jelentékeny ügyvédi működést fejtett ki. Mint néhai Esterházy Miklós herceg benső bizalmi embere, élénk részt vett a herceg ama ténykedésében, amellyel akkor még mindennemű törvényes kényszerítés nélkül 42.000 holdat engedett át a falusi földmivesembereknek népies kishaszonbérletekre, ami akkor az országban, de különösen a nagybirtokosok között, óriási feltűnést keltett és uttörőszámba ment. A kisbérletek tömeges alakítása terén végzett működéséért elismerésül a király 1912-ben udvari tanácsosi rangra emelte. Az 1922-es nemzetgyűlési választáson régi kerülete újra egyhanguan megválasztotta egységes kiszagdapárti programmal. Bethlen István gróf 1923. év májusában megkinálta az

igazságügyminiszteri tárcával, amit el is fogadott. Mint igazságügyminiszter elkészítette a büntetőjogi novellát s több nagyfontosságú igazságügyi reformot vitt keresztül, de pénzügyi, közgazdasági- és szociális kérdésekben a miniszterelnök között és közte elvi nézeteltérések merülvén fel, 1924 tavaszán miniszteri tárcájáról lemondott s a kormánypártból is kilépett. Majd az adott körülmények között az ellenzéki működés sikertelenségét is belátván, nyolchónapi tartózkodásra Angliába utazott, ahol mélyreható jogi és politikai tanulmányoknak szentelte magát, jól megtanult angolul s egyuttal a Budapesti Hirlapba közel 60 cikket küldött „Londoni levelek“ cím alatt, amelyek mint újságíróttették ismertté. Angliából hazatérve, az ott szerzett szélesebb világpolitikai látókörré Bethlen István lelkes hívévé tette, amely változását nagy feltűnést keltett pohárköszöntőben jelentette be az egységspártban, ahová visszatért. Azóta kevés szerepet vitt a politikában, sőt rövid időre reá, újra több hónapra Londonba ment, főleg jogi tanulmányai folytatására. 1926 nyarán, mint az International Law Association magyar csoportjának vezetője fejtett ki élénk tevékenységet a bécsi konferencián. Majd újból felvette az ügyvédi gyakorlatot s a Budapesti Hirlap hasábjain fejtett ki széleskörű publicisztikai működést. A legutóbbi választáson ismét régi kerülete választotta meg egyhanguan. Jelenleg pártokon kívül állva folytatja működését, főként, mint a Pesti Hirlap publicistája. Sokszor igen éles támadásokat intéz a kormány politikája ellen. Az utolsó években a revíziós mozgalom egyik vezéralakja, itthon és külföldön egyaránt harcolva a trianoni békeszerződés igazságtalanságai ellen.

Nagy Ernő, volt nemzetgyűlési képviselő. 1871 dec. 8-án született Jándon, Bereg megyében. Főiskolai tanulmányait a sárospataki akadémián végezte. Azután közigazgatási pályára lépett. Mint közigazgatási gyakornok kezdte Temes megyében s 1898-tól kezdve Bereg vármegyében szolgált. 1914-ben a Vereckei járás főszolgabírája lett. 1919

jan. 1-től a kommunizmus kitöréséig alispánhelyettes volt. A kommunizmus alatt ott hagyta hivatalát s ellenforradalmat szervezett Beregben, amiért a vörösök elfogták és halálra ítélték a csak a vármegye népének szeretete mentette meg a haláltól. Felvitték a fővárosba, ahol a Markó-utcai fogházban helyezték el. Innen véletlenül kiszabadulván, Budapesten és a környéken bujdosott tizenhárom hétig, majd átszökött a határon és sok küzdelem és kaland után hazavergődött Beregbe, ahonnan azonban a megszálló románok üldözései elől hamarosan menekülni volt kénytelen. Alig ért a csehek által megszállott területre, a csehek elfogták, Munkácson egy hónapig fogva tartották, majd pedig kiutasították. Szeptemberben sikerült eljutnia csonka vármegyéjébe, ahol azonban hivatalát nem foglalhatta el újra, mert a vármegyeje nyugdíjazta. Ebben az időben különböző vádakkal illették, ezek azonban valótlanoknak bizonyultak. A bíróság minden fokon rehabilitálta. Nyugdíjaztatása után a vármegye tarpai járásában telepedett meg. A második nemzetgyűlési választásokon két helyen is fellépett a Rassay-párt programjával: Vásárosnaményben és Tarpán, a csonka beregszászi kerületben. Vásárosnaményben nagy többséggel győzött. A tarpai választás sokszor került szóba a nemzetgyűlésen, mindig nagy viharok közepette. A nemzetgyűlés második ülésén éles konfliktusba keveredett báró Kaas Alberttel, aki őt „podzsupan“-nak nevezte. Ebből igen éles személyes vita támadt, amelynek során Nagy Ernőnek alkalma volt a forradalom s a kommunizmus alatti magatartását igazolnia.

Nagy Ferenc dr. (*verseghi*), volt felsőházi tag. 1852-ben született Verőcén, Szlavóniában. Középkolai tanulmányait Budán, jogi tanulmányait pedig Budapesten, Bécsben, Berlinben, Lipcsében, Göttingában és Párisban végezte. 1875-ben avatták a jog- és államtudományok doktorává. Egy év múlva állami ösztöndíjjal külföldre ment s harmadfél éven át a német és francia egyetemeken egészítette ki tanulmányait. 1877-ben a budapesti egye-

temen a kereskedelmi és váltójogból magántanárrá képesítették. 1879-ben a nagyváradi jogakadémiához, 1881-ben pedig a kolozsvári egyetemhez került jogtanárnak, 1886-ban jogkari dékán volt. 1889-ben az erdélyi róm. kath. státus képviselőjévé választották. 1890-ben a budapesti egyetem kereskedelmi és váltójogi tanszékére nevezték ki. 1893-ban az akadémia levelező tagjává választották, 1895-ben pedig a polgári törvénykönyv kodifikacionális bizottságának tagjául hívták meg. Több jogi kézikönyvén kívül, mint jogtanár a kormány megbízásából, több törvényjavaslatot dolgozott ki a tengeri magánjogról, a szövetkezetekről stb. 1899-ben udvari tanácsossá nevezték ki. 1900 jun. 16-án a kereskedelemügyi miniszterium politikai államtitkára lett s a visói kerület képviselőjévé választotta, amely kerületet tíz éven át képviselte. Államtitkári állásáról 1902 májusában köszönt le. Ekkor újból elfoglalta tanszékét az egyetemen, ahol több ízben volt dékánja a jogi- és államtudományi karnak. 1903-ban az Akadémia rendes tagjává választotta, 1908-ban a keleti kereskedelmi akadémia felügyelőbizottságának elnökévé nevezték ki. 1909-ben a Magyar Jogászegylet elnöke lett. A Széll-kormány lemondása után a szabadelvű párt nemzeti csoportja az ő elnökségével tartotta tanácskozásait. Az 1905-iki választások után egyideig még tagja maradt ugyan a szabadelvű pártnak, de többbizben hangsúlyozta az új pártalakulás szükségét. Később huszonötöd magával ki is lépett a pártból s mint az új disszidensek elnöke egyelőre közvetítő szerepet vitt, majd Andrassy Gyula gróffal s az ugynevezett régi disszidensekkel szövetkezve, megalakította az alkotmánypártot, amelynek társelnöke lett. Az alkotmánypárt feloszlása után a nemzeti munkapárthoz csatlakozott. 1910-ben a kaposvári kerület választotta meg képviselőjévé. Főelőadója volt a polgári törvénykönyv előkészítésére alakult bizottságnak, a delegációnak pedig külügyi előadója volt. Mint a magyar kormány képviselője többbizben vett részt különböző nemzetközi tanácskozásokban. Anyanyelvén kívül az angol,

francia, német, horvát és latin nyelveket beszélte tökéletesen. A hágai nemzetközi állandó választottbiróságban Magyarországot képviselte. Nagyobb művei közül a kétkötetes „A magyar kereskedelmi jog kézikönyve” nyolc kiadást, a „Magyar Választójog kézikönyve” pedig hat kiadást ért meg. Legutóbb „A polgári törvénykezés rendje Magyarországon” című műve jelent meg. Ezenkívül számos kisebb és nagyobb monografiát, értekezést és közleményt tett közzé. A felsőházba a budapesti tudományegyetem küldötte be. Meghalt 1928 szept. 8-án.

Nagy Ferenc, országgyűlési pótképviselő. 1884 jan. 30-án született Budapesten. Szülővárosában végezte tanulmányait. A kereskedelmi akadémia el-



végzése után Stessel Nándornál szerzett gyakorlatot a szállítószerkesztésben, majd 1910-ben szállítványozási és elvámolási üzletet alapított. Mint a 32-ik hadász-utászcsapat tisztje küzdött végig a világháborút. A forradal-

mak idején csatlakozott a keresztény szociálisták pártjához, majd a belvárosi párt egyik főszervezője lett. 1923-ban lett a főváros törvényhatósági bizottságának tagja, 1926-ban pedig a pesti déli kerületben pótképviselővé választották.

Nagy János (egri), volt nemzetgyűlési képviselő. 1877-ben született Egerben. Középiskoláit ugyanott, a teológiát Budapesten végezte. A teológiai doktorátus megszerzése után káplán lett Dévaványán, ahonnan Szolnokra helyezték át, majd Egerbe kinevezték hittanárnak és 1907 óta az egri teológia tanára volt. Eger város és Heves vármegye közéletében élénk szerepet vitt. Az egyházi irodalmi téren is nagy munkásságot fejtett ki. 1916-ban jelent meg „Egyházi közigazgatás” című munkája, egy másik pedig 1918-ban került ki a sajtó alól „Házasságjogi lekipásztorkodás, tekintettel az új kodexra” címmel. Ezenkívül számtalan cikke jelent meg az Egri Híradó, Eger, Egri Népujság, Alkotmány, Igaz Szó és egyéb keresztény lapok hasábjain. Régi

keresztény-szociálista, ő írta a keresztény munkásmozgalmakat megindító legelső röpiratokat: „Mit ígér és mit ad a szociáldemokrácia?” „A szociáldemokrácia tükré” stb. címmel. Szülővárosát, Egert képviselte az első nemzetgyűlésen. Az egységspárt megalakulásáig a disszidensek csoportjához tartozott. A Házban sokszor szólalt fel szociális, tanügyi és gazdasági kérdések tárgyalásánál. A második nemzetgyűlésbe régi kerülete választotta meg, mint az egységspárt hivatalos jelöltjét. Meghalt 1926 okt. 27-én.

Nagy János, a felsőház tagja. 1879-ben született a tolnamegyei Ozora községben. Egyszerű földmives szülők gyermeke. A Károlyi rezsim alatt tevékenyen buzgólkodott a járás kiszáradásainak megszervezésében, s ezért a kömmün alatt üldöztetésben volt része. A tamási kerületben juttatta az 1920. évi nemzetgyűlési választásokon a kisgazdapárt zászlaját diadalra. Az egységspártnak megalakulása óta tagja. A második nemzetgyűlésnek is tagja volt, még pedig újra a tamási kerület mandátumával. Régóta résztvesz a politikai életben. Eleinte a függetlenségi és 48-as párt tagja volt, majd csatlakozott nagyatádi Szabó István mozgalomához. A felsőház tagjává a kormányzó nevezte ki.

Nagy József, a felsőház póttagja. 1857 jul. 22-én született Debrecenben. Középkiskolai és jogi tanulmányait elvégezve a debreceni jogakadémián jog-



tudományi államvizsgát tett. 1880—1882-ig joggyakornok volt, majd ügyvédjelölt lett s e pályán működött 1884-ig, amikor a debreceni pénzügyigazgatóságához nevezték ki. Nagyszebenben, Déván Nagyenyeden,

Brassóban és Debrecenben működött, itt lett pénzügyigazgató-helyettes, 1913-ban pedig pénzügyigazgató. Ugyanakkor megkapta a királyi tanácsosi címet is. A miniszteri tanácsosi címet és jelleget 1918-ban kapta meg. Hivatali pályáját a bekövetkező nagy események idején is közmegelegedésre töltötte be.

1921-ben vonult nyugalomba s azóta Debrecen város törvényhatósági életében visz szerepet. Debrecen város törvényhatósága választotta meg felsőházi póttagjává.

Nagy József, volt országgyűlési képviselő. 1870 okt. 18-án született Nyárád-Karácsonyfalván, régi lófőszékely családból, mely a magyar nemességet I. Rákóczi György fejedelemtől és I. Lipót királytól kapta. Középiskoláit Marosvásárhelyen, a jogot Kolozsvárott végezte. 1892-ben a marostordamegyei régeni alsójárás szolgabirójává választották. 1896-ban a nyárádszeredai járás főszolgabirója lett. E minőségben szabadelvű politikai pártállását megtartva, részt vett a nemzeti ellenállásban. 1906-ban megválasztották a vármegye alispánjává s mint ilyennek, kezei közé került a nemzeti ellenállás alatt politikai maguktartása miatt felfüggesztett megyei tisztviselők fegyelmi ügye. Mivel e tisztviselőkkel szemben megtorló lépések megtételét nyomatékosan ellenezte, összehúzóba került a belügyminiszterrel és a vármegyei törvényhatóság koalíciós többségével. Az 1907. évi megyei tisztújításnál nem jelölték s a választások után hivatali engedelmesség megtagadása címén bűnvádi följelentést tettek ellene, amelyet azonban végső fokon a kuria teljesen elutasított. Az 1910-i általános választások alkalmával Ákosfalván nemzeti munkapárti programmal választották meg.

Nagy Pál, volt nemzetgyűlési képviselő. 1863-ban született Jánosfalván, Bács megyében. Iskolái elvégzése után szülőfalujában gazdálkodott. 1903-ban ő alapította meg a Jánosfalvai Általános Takarékpénztárat, amelynél elnökgazgatóvá választották meg. 1909 óta a földmivelésügyi miniszterium gazdasági tudósítója volt. Az első nemzetgyűlésen a bácsalmási csonkakerületet képviselte kiszagdapárti programmal.

Nagy Pál (felsőöri), a felsőház tagja. 1874-ben született Gyurón. A középiskola után a József-műegyetemet végezte el s 1894-ben gépészmérnöki oklevelet nyert. Anyanyelvén kívül német, angol és francia nyelven beszél. A világháború idején két éven

át teljesített szolgálatot a szerb harctéren, továbbá a kárpáti és galiciai fronton az első népfölkelő lovasdandár kötelékében. 1922 februárjában Fejérmegye és Székesfehérvár főispánjává nevezték ki, amely állásától 1926 novemberében vált meg. Első ízben tagja a törvényhozásnak. Fejérmegyei törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Nagy Sándor, volt országgyűlési képviselő. 1859-ben született Dévaványán. A középiskoláit Kisujszálláson és Budapesten végezte. 1881-ig hallgatta Budapesten a jogot, ezután másfél évig Párisban a bűnvádi eljárást és a börtönrendszereket tanulmányozta, majd tanulmányait Angliában és Belgiumban folytatta. 1883-ban Szolnokon a járásbírósnál joggyakorlaton volt. 1887-től ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1892-től 1906-ig a megyaszóói kerületet képviselte, mint a szabadelvűpárt híve. 1910-ben a nagyajtai kerületet választotta meg képviselővé.

Nagy Vince dr., volt belügyminiszter. 1886 márc. 4-én született Szatmáron. Jogi tanulmányait elvégezve ügyvédi diplomát szerzett s ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1917-ben Szatmáron függetlenségi párti programmal országgyűlési képviselővé választották, utóbb Károlyi Mihályhoz csatlakozott. Az 1919 januárban megalakult Berinkegy-kormány bel-



ügyminisztere volt. A Károlyi-éra megszűntével Szatmárra költözött. 1922-ben repatriált. 1924 februárban Debrecen III. kerülete megválasztotta függetlenségi Kossuth-párti programmal nemzetgyűlési képviselőnek. Jelenleg Budapesten ügyvédi gyakorlatot folytat.

Nákó Sándor gróf (nagy-szentmiklósi), volt főrendiházi tag. 1871 dec. 23-án született Bécsben. Tanulmányait elvégezve katonatiszt lett, de már 1893-ban ott hagyta a katonai pályát. 1894-től 1896-ig világméretű utat tett. 1901-ben kapta meg a főrendiházba szóló királyi meghívó levelet. 1906-ban a nagy-szentmiklósi keféletben alkotmánypárti

programmal képviselővé választották, de nem sokkal azután lemondott mandátumáról, mert Fiume és a magyar-horvát tengerpart kormányzójává nevezték ki. Kormányzói állásától saját kérelmére 1909-ben mentették fel. 1907-ben a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapta. Meghalt 1923 máj. 26-án Budapesten.

Nánássy Andor dr., országgyűlési képviselő. 1878-ban született Ujfehértón. Középiskolái elvégzése után jogot hallgatott s Budapesten avatták jog- és államtudományi doktorrá ezenkívül oklevelet szerzett a budapesti kereskedelmi akadémián. Számos szakcikket irt, különösen kereskedelmi szaklapokba. Harminc év óta tagja Ujfehértó és Nagykálló községek képviselőtestületének és Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottságának. Számos vidéki pénzügyi és gazdasági egyesület igazgatóságában foglal helyet s több társadalmi egyesület tagja. A háboru alatt Przemysl védelmében, hősiességéért a III. oszt. katonai érdemkereszttel, a lemergi csatában pedig a signum laudis-szal tüntették ki. Régi tagja volt a nemzeti munkapártnak. Elsőizben a második nemzetgyűlésbe küldötte be a nagykállói kerület az egységspárt programjával. Előadója volt a mentelmi bizottságnak. Az új országgyűlésbe újból a nagykállói kerület küldötte be egyhangu választással.

Narancsik József dr. (*galgóci és majosházi*), volt országgyűlési képviselő. 1875 dec. 23-án született Bellyén, Bányamegyében. Gimnáziumi tanulmányait Pécsen, az egyetemet Budapesten végezte, itt avatták jogi és államtudományi doktorrá és itt szerezte meg az ügyvédi oklevelet is. 1901-ben nyitotta meg ügyvédi irodáját Szentlőrincen.



1912-ben időközi választáson a megüresedett szentlőrinci kerületben választották meg képviselővé függetlenségi és 48-as párti programmal. Mandátumát az összeomlásig viselte. Az összeomláskor a szerb megszállás alatt élt egy évig. A megszállás

után mandátumot nem vállalt, hanem ügyvédi gyakorlatot folytat. Számos politikai vonatkozású cikke jelent meg a lapokban.

Návay Lajos, a képviselőház volt elnöke. 1870 szept. 19-én született Földéakon. Középiskolai tanulmányait Szegeden és Budapesten végezte, a jogot



Budapesten és Berlinben hallgatta. Tanulmányai befejeztével államtudorságot szerzett, majd 1892-ben Csanád vármegyéhez került mint tb. aljegyző. 1895-ben tb. főszolgabíró lett, 1897-ben pedig főjegyzővé választották. 1901-ben a törvényhatóság egyhangulag választotta meg a vármegye alispánjának, mely tisztséget 1905-ig viselte. A régi szabadelvűpártnak csak rövid ideig volt tagja, mert abból az 1904 nov. 18-iki események miatt kilépett; kiválása után a disszidensekhez csatlakozott s mint Andrássy Gyula gróf követőjét a battonyai kerület 1905-ben képviselőjévé választotta. Mint a vármegyei alkotmányvédő bizottság elnöke, szervezte a községek és vármegye ellenállását. A koalíció megalakulásakor a battonyai kerület egyhangulag újból képviselőjévé választotta. Az újonnan összeülő parlamentnek egyik alelnöke lett, amely tisztséget az országgyűlés berekesztéséig viselte. Alelnöki működésének legjellegzetesebb ténykedése a horvát obstrukció elleni erőfeszítés volt. A koalíció bukása után, az alkotmánypárt feloszlásakor, belépett a nemzeti munkapártba. Az 1910. évi választásokon Temesvárott választották meg. A Háznak ismét alelnöke lett; ebben a minőségében a véderő-javaslat ellen folyó obstrukció alatt tanusított erélyes magatartása miatt az ellenzéki pártok részéről heves támadásokban volt része. 1912 január havában a lelépő Berzeviczy Albert helyére őt választották meg a Ház elnökének, tisztségéről azonban már május havában leköszönt. Lemondásának oka abban az ellentétben is keresendő, amely a választójogi kérdésben közte és a munkapárt felfogása

között, mind élesebben kezdett kidomborodni. 1912-ben még bennmaradt a párt kötelékében, azonban az esztendő végével Tiszához irt levelében bejelentette kilépését. Nem helyeselte azt a merev álláspontot, amelyet a párt a hárszabályrevízió kérdésében elfoglalt. Másrészről teljesen ellentétes felfogást vallott az ellenkező pártok harci taktikájára nézve s elítélte a féktelen obstrukciót. A világháboru kitörése után visszavonult minden politikai mozgalomtól. Felajánlotta szolgálatait a kormánynak, amelyet gróf Tisza István miniszterelnök meleghangu levélben vett tudomásul. A háboru második évében elvállalta élelmezési kérdésekben Csanádmegyében a kormány megbízotti szerepet. A tulzásokkal mindig határozottan szembe szállott, ami nem egyszer hozta összeütközésbe egy katonai parancsnokságokkal, mint a temesvári kormánybiztossággal. A munkapárt és Tisza István bukásával az ő személye is előtérbe nyomul, mint possible a kormányfeladatok végrehajtására, amire a választójogi kérdésben elfoglalt álláspontja nyújtott alapot. Több ízben jelent meg IV. Károly király előtt kihallgatáson, akinek a kormányszatról vallott nézete nem minden tekintetben fedte Návay Lajos alkotmányos felfogását. Közvetlenül a forradalom kitörését megelőző napon érte a kinevezés a belügyminiszteri állásra, gróf Hadik János kormányában. Eskütételre már nem került sor. A forradalom kitörése után nyomban hazatért földéaki birtokára. Csanád vármegye törvényhatóságának 1919. januári közgyűlésén nyíltan állást foglaltak a nemzeti hadsereg felállítására mellett. Návay Lajos pedig heves támadást intézett Jászi Oszkár nemzetiségi politikájá ellen. Életének hátralévő három hónapját teljes visszavonultságban töltötte földéaki kastélyában, elkeseredéssel szemlélve a földéaki proletároknak mind jobban tobzódó, gyűlölködő hangulatát, amely abban is megátolta már, hogy kastélyának parkjában sétálhasson. 1919. ápr. 26-ával a vármegyében megszűnt a kommunista uralom. Makóra szerbek és franciák jöttek be, a vármegye keleti részébe románok. A kitaka-

rodó kommunista uralom emberei tuszokat vittek magukkal Makó város polgárságából. Kitakarodásukkal párhuzamos volt Szamuely bosszuló hadjárata, aki Budapestről külön vonattal jött le terroristáival, hogy a Makón, április 23-án meggyilkolt Vásárhelyi Kálmán népbiztosért bosszút álljon. A földéaki direktorium Návayt is elhurcoltatta, unokabátyjával, Návay Ivánnal és Korcsmáros Imre földéaki földbirtokossal. Az elhurcolás április 27-én hajnalban történt. A különvonat Hódmezővásárhely és Szentesen át kanyarodott el a szeged-budapesti vonalra s a kiskunfélegyházi pályaudvaron érte el Návay Lajost gyászos végzete. Hogy ki határozta el a gyilkos gaztettet és hogy kikből állott a vértörvényszék, azt a két év múlva tartott törvényszéki vizsgálat már nem tudta kideríteni. A kiskunfélegyházi pályaudvaron április 29-én délelőtt 11 órakor gyilkolták őt meg Návay Ivánnal és dr. Kiss Béla Szentes városi főjegyzővel együtt. A gyilkosok eltemették a helyszínen, ahonnan családja szeptember hó 6-án szállította haza és temettette el Földéakon a családi sirboltba. A kivégzés helyén Csanád vármegye törvényhatósága diszes emlékművet emeltetett, amelynek ünnepélyes leleplezése 1929. jun. 26-án történt meg.

Négyesy László dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1861. márc. 6-án született Szentesen. Gimnáziumi tanulmányait Szentesen és a cisztercita-rend egri főgimnáziumában elvégezván, a budapesti tudományegyetemen bölcsészeti, irodalmi és nyelvészeti tanulmányokat végzett s ugyanitt nyerte el a bölcsészeti doktori és tanári oklevelet. 1885—1887-ig világi tanár az egri cisztercita gimnáziumban, azután négy évig rendes tanár volt a szolnoki állami főgimnáziumban, 1891-től 1911-ig vezető tanára a budapesti mintagimnáziumnak, 1911 óta pedig a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem nyilvános rendes tanára. Emellett tagja és tanára a budapesti orsz. tanárvizsgáló bizottságnak, 1928 óta igazgató tanácsosa a középiskolai tanárképző intézetnek és előadó tanácsosa az Orsz. Közoktatási Tanácsnak. Tagja a Magyar Tudomá-

nyos Akadémiának, a Kisfaludi Társaságnak, elnöke a Szent István Akadémia III. osztályának és az Irodalomtörténeti Társaságnak. Igen nagy tudományos és irodalmi munkásságot fejt ki. A románok kivonulása után a szentesi választókerület kisgazdapárti programmal küldte a nemzetgyűlésbe képviselőjéül. Leginkább a bizottságokban és a pártértekezleteken szólalt fel. A közjogi bizottságban a trianoni békediktátum becikkelyezésének tárgyalásakor ő tette a jogfentartásra vonatkozó indítványt. A második nemzetgyűlési választásokon már nem lépett fel s azóta megint csak a tudományos munkásságának él. Az egyetemen az irodalomtörténeti tanszékről, 1923-ban, Beöthy Zsolt halála után, az esztétikai tanszékre ment át. Számos műve és tanulmánya közül fel kell említeni a következőket: Magyar verstan; A mértékes magyar verselés története; Szülőföldi elemek a Bánk bánban; A magyar költészet eredete; Árpádkori compositio; Arany költészete és elmélete; Tompa Mihály költészete; Kritika és irodalomtörténet; Magyarság és egyetemesség az Ember tragédiájában; Beöthy Zsolt emlékezete; Jókai költői és nemzeti értéke; A magyar irodalom és költészet fejlődése; Petőfi szelleme. Írói életrajzai közül megemlítendő: Rádai Pál, Amade László, Faludi Ferenc, Gvadányi József, Fazekas Mihály, Zrínyi Miklós. Tankönyvei: Magyar olvasókönyv és nyelvtan; Stilisztika; Retorika; Poétika.

Nehrebeczky György, volt országgyűlési képviselő. 1868. júl. 3-án született Ungváron. Jogi tanulmányait elvégezve, 1891-ben közigazgatási szolgálatba lépett. 1906-ban a nagybereznai kerület alkotmánypárti programmal képviselővé választotta; a koalíciós kormány Pancsova és Versec városok főispánjává nevezte ki, amely állása alól 1910-ben mentették fel. Ekkor nemzeti munkapárti programmal az ungvári kerület országgyűlési képviselővé választotta. 1914-ben a munkapárt-



ból kilépett és pártonkívüli lett, 1916-ban pedig az Andrássy alkotmánypártjának lett tagja. A forradalomkor visszavonult a politikai szerepléstől és kizárólag gazdálkodással foglalkozott. Meghalt 1925. júl. 31-én.

Neményi Imre dr., nyug. államtitkár. 1865. aug. 21-én született Rákospalotán. Középiskolai elvégzése után a budapesti tudományegyetemen tanári oklevelet nyert, majd filozófiai doktorrá avatták. Előbb mint tanár, később mint igazgató működött, 1893-ban pedig Csanád vármegye tanfelügyelőjévé nevezték ki. 1896-ban rendelték be szolgáltatásra a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba, ahol fokozatosan előrehaladva, 1913-ban miniszteri tanácsos, 1917-ben pedig államtitkár lett. 1897-ben a királyi tanácsosi címmel tüntették ki. Az ő nevéhez fűződik a tanítóképzés felvirágoztatása, a polgári iskolai tanárképzés reformja, az Apponyi-kollegium létesítése és az ifjúsági könyvtárak szervezése. A forradalom kitörésekor önként megvált hivatalától. Igen tekintélyes irodalmi tevékenységet is fejtett ki a szakirodalomban és a tudományos irodalom terén is. Apácai Csere Jánosról három munkája jelent meg, de irt több tankönyvet is, azonkívül számos cikke és tanulmánya jelent meg a Budapesti Hírlapban, a Budapesti Szemlében és a különböző pedagógiai folyóiratokban. Kiváló munkássága elismerésül többször részesült a legmagasabb kitüntetésben, így többek között megkapta a Ferenc József-rend középkeresztjét, a Lipót-rend lovagkeresztjét, az I. oszt. polgári hadi érdemkeresztet és a II. oszt. vaskorona-rendet.



Nemes Albert gróf (hidvégi), a felsőház tagja. 1866. nov. 18-án született Bécsben. Tanulmányai elvégzése után Nyitra megye tiszteletbeli aljegyzője lett. Innen a külügyminiszteriumba került, majd a quirináli nagykövetséghez osztották be attasénak. Rómából Berlinbe helyezték át, itt nyerte el a követségi titkári rangot. A konstantinápolyi nagykövetségen

kapta azután a követségi tanácsosi címet. Diplomáciai pályájának további állomásai Belgrád és Páris voltak. 1908-ban lett rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. Közvetlenül az olasz hadüzenet előtt újra a római quirináli nagykövetségre osztották be. A háboru alatt a württembergi, valamint a badeni és hesseni udvarokhoz nevezték ki követnek. A háboru után Rómában a Quirinálnál képviselte Magyarországot 1926 végéig. A Lipót-rend lovagja, a Ferenc József-rend és Szent István-rend középkeresztese, a polgári hadi érdemkereszt stb. tulajdonosa, valóságos belső titkos tanácsos. A főrendiház tagja volt.

Nemes Bertalan dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1871 okt. 18-án született Sárospatakon. Tanulmányait elvégzése után jogtudományi doktorrá avatták a budapesti egyetemen, majd megszerezte az ügyvédi oklevelet. Ezután ügyvédi gyakorlatot folytatott, 1906-ban pedig Justh-párti programmal a gönci kerület országgyűlési képviselővé választotta. 1910-ben is fellépett régi kerületében, de ekkor kisebbségben maradt. 1916-tól kezdve katonai szolgálatot teljesített a háboru alatt. 1922-ben a gönci kerület nemzetgyűlési képviselővé választotta egységspárti programmal. Mandátuma lejártá óta visszavonult a politikai szerepléstől.



Nemes János gróf id., (*hidvégi*), volt főrendiházi tag. 1863 nov. 26-án született Bécsben. Jogi tanulmányainak elvégzése után közigazgatási pályára lépett s előbb Nyitra, utóbb pedig Jász-Nagykun-Szolnok vármegye szolgálatában állott. Később visszavonult a közszerepléstől és nagykiterjedésű birtokain gazdálkodott. Meghalt 1928 szept. 17-én.

Nemes János gróf ifj. (*hidvégi*), volt főrendiházi tag, felsőházi póttag. 1889 máj. 16-án született Hidvégen, Háromszékmegyében. Apja az 1905 novemberében elhalt Nemes János gróf országgyűlési képviselő, anyja Bethlen Polixéna grófnő volt. Tanulmányait el-

végezve, bodolai birtokukon gazdálkodott. 1916-ban kapta kézhez a főrendiházba szóló királyi meghívó levelet. Az összeomlás után elhagyta Erdélyt s azóta pestmegyei birtokán gazdálkodik.

Nemess Zsigmond dr., volt országgyűlési képviselő. 1856 okt. 20-án született Aradon. Jogi tanulmányait Budapesten elvégezve, ügyvédi diplomát szerzett s Aradon ügyvédi irodát nyitott. Mint jogász a szakirodalom terén sűrűn szerepelt. „A regalejog megváltása” címen nagyobb munkája jelent meg. 1903-ban időközi választáson nyerte el a facseti kerület mandátumát. 1905-ben és 1910-ben újra megválasztották a kerület képviselőjévé. A nemzeti munkapárt tagja volt. A forradalom kitörése óta Aradon él és teljesen visszavonult minden politikai szerepléstől.



Németh István, a dunántuli ref. egyházkerület püspöke, volt főrendiházi tag. 1851 szept. 19-én született Pusztægerezen Somogy vármegyében. Tanulmányait Pápán bevégezvén, ugyanott lett helyettes, majd rendes tanár előbb a főgimnáziumban, 1880-ban pedig a teológiai akadémián. 1892-ben egyházkerületi tanácsbíró, 1894-ben a gazdasági ügyek vezetője, 1903-ban egyházkerületi főjegyző, 1914 márc. 10-én pedig a dunántuli egyházkerület püspöke lett. Nagy érdemei vannak a horvát-szlavon misszió-egyházak alapítása körül. Meghalt Székesfehérvárott 1924 jun. 29-én.

Németh Károly dr. (bejci), főispán, volt országgyűlési képviselő. 1867 nov. 4-én született Pozsonyban. Jogi tanulmányait elvégezve, ügyvédjelölt lett, majd 1889—1890-ben Regensburgban Thurn és Taxis Albert hercegnek, Margit főhercegnő férjének udvarában volt, mint a herceg magyar társalkodója s a herceg társaságában hosszabb külföldi utazásokat is



tett. 1892-ben szerezte meg az ügyvédi oklevelet és attól kezdve Győrben ügyvédi gyakorlatot folytatott. Élénken részt vett Győr minden politikai, társadalmi és kulturális mozgalmában. A jogi tárgyakon kívül közgazdaságtannal és pedagógiával foglalkozott s hét éven át a közgazdasági és jogi ismereteket tanította a győri felsőkereskedelmi iskolában. Később gazdálkodni kezdett. 1910-ben a peéri kerület országgyűlési képviselőjévé választotta munkapárti programmal. A Házban előadója volt a katonai bünvádi perrendtartásnak és az 1913. évi választói jogról szóló törvényjavaslatnak. Győr város I. kerületét a nemzetgyűlésben is képviselte, 1927 januárjában pedig Győr város a felsőház tagjává választotta meg, e tiszteről azonban főispánná történt kinevezése alkalmával lemondott. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesített a 37. honvédhadosztálynál, mint tart. százados, de 1916-ban a további szolgálat alól felmentették. 1913-ban megkapta az udvari tanácsosi méltóságot. Jelenleg Győr, Moson és Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék és Győr város főispánja.

Németh Vince, volt nemzetgyűlési képviselő. 1859 jun. 5-én született a sopronmegyei Bósárkányon. Iskoláit Magyaróvárott, a teológiát Győrött végezte el. 1883-ban szentelték fel pappá. Győrszigeten, Mezőörsön és Moson-szentjánosban káplánkodott, majd Mosonhalásziba került s itt már mint plébános, 17 évig működött. 1914 óta magyaróvári plébános volt és elnöke a Mosonmegyei Gazdasági Egyesületnek s ebben a pozíciójában tekintélyes szerepet játszott a vármegye gazdatársadalmi mozgalmában. Községében virágzó tejszövetkezetet, olvasókört alapított. Mindig a függetlenségipárt tagja volt s 1915 óta Apponyit követte. A nemzetgyűlési választásokon a somorjai kerületben a kormányt támogató Huszár—Ernst-csoport programjával választották meg képviselővé. Meghalt 1923. szept. 15-én.

Némethy Károly dr. (*ujfalusi*), a felsőház tagja. 1862-ben született Berettyóujfalun. Főiskolai tanulmányait

a budapesti tudományegyetemen végezte el, itt avatták a jog- és államtudományok doktorává. Állami szolgálatba lépett s pályáját 1884-ben kezdte meg a belügyminiszteriumban. Soronkívül haladt előre, 1899-ben, mint miniszteri osztálytanácsos, a miniszterium akkor szervezett kodifikációs osztályának élére került s azt két évtizeden át vezette, de emellett a városi és községi ügyeket is irányította. A közigazgatási reformmunkálatokban nagy része volt, ő készítette elő többek között a közigazgatási bíróságokról, a községi közigazgatási tanfolyamokról, a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről, a vármegyei alkalmazottak illetményeinek rendezéséről, a városok fejlesztéséről, a választói jogról szóló törvényeket és a vármegyei reformjavaslatokat. 1910-ben a miniszterium adminisztratív államtitkára lett. Miniszterei mindegyikének bizalmát élvezte. Érdeemeinek elismeréséül több ízben részesült legfelsőbb kitüntetésben; tulajdonosa a Ferenc József-rend nagykeresztjének, az I. oszt. polgári hadi érdemkeresztjének, a Szent István-rend kiskeresztjének, a Lipót-rend lovagkeresztjének, a Magyar Vöröskereszt I. o. diszjelnvényének stb. 1915-ben a király belső titkos tanácsossá nevezte ki, 1918-ban pedig IV. Károly király a főrendiház élet-hossziglani tagjává. A tudomány és a közélet terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül a szegedi egyetem 1926-ban honoris causa államtudományi doktorrá avatta. A közigazgatási szakirodalomnak széles körökben elismert munkása kora ifjúságától kezdve. Megalapítója a „Belügyi Közlönynek“, melyet hosszú ideig szerkesztett is, főszerkesztője a „Magyar Közigazgatás“-nak. Cikkeinek egész sora jelent meg a szaklapokban és napilapokban. Önálló művei: A közigazgatási bíróságról szóló törvény magyarázata; A nyilvános betegápolási törvény magyarázata; A közigazgatási eljárás egyszerűsítése; Die ungarische parlamentarische Reform; A közigazgatási hivatalnokok ké-



pesítése és a közigazgatási gyakorlati vizsga. A közelet sok területén ma is vezető szerepet visz. 1922-ben a kormányzó jelenlétében tartott alkotmányjogi értekezletnek meghívott tagja volt. Elnöke az Országos Közművelődési Tanácsnak, tagja az Országos Takarékosági Bizottságnak, az Országos Középítési Tanácsnak, a Magyar Statisztikai Társaságnak, alelnöke a Zsófia Orsz. Gyermekszatórium Egyesületnek s még számos egyesületben visel tisztséget. Egyházának életében előkelő szerepet visz.

Neppel Gyula (*bunyai*), országgyűlési képviselő. 1878. jan. 2-án született Abonyban. Gimnáziumi és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte el,



majd hosszabb tanulmányutakat tett Európa különböző államaiban. 1900-ban mint gyakornok a belügyminiszteriumban kezdte meg állami szolgálatát, ahol 1919-ben miniszteri osztálytanácsos lett, 1922-ben

pedig, nyugdíjba vonulása alkalmával, miniszteri tanácsossá neveztek ki. A belügyminiszteriumban a rendőri büntető osztályt vezette. 1927. decemberében a Madarász Adorján lemondása folytán megürült abonyi kerületben választották meg országgyűlési képviselővé, egységespárti programmal. A háboruban mint a 7. huszárezred hadnagya vett részt, de rövid idő múlva a frontról visszarendelték miniszteriumi szolgálattételre.

Nessi Gyula, országgyűlési pótképviselő. 1864. máj. 16-án született Budapesten. Kereskedelmi iskolai tanulmányait Budapesten elvégezve, a kéményseprő mesterséget tanulta ki és a főváros VII. kerületében kapott kéményseprési iparjogot. A főváros közeletében évtizedek óta tevékeny szerepet játszik.



Érdemeiért 1926-ban megkapta a kormányfőtanácsosi címet. A Kéményseprő Ipartestület elnöke. Az

egységespárt listáján választották meg a budapesti északi kerület pótképviselőjévé.

Neubauer Ferenc dr., országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár. 1882-ben született Alsófernezen, Szatmármegyében. Középiskolái elvégzése után a pozsonyi jogakadémián és a budapesti egyetemen, valamint a berlini egyetemen hallgatta a jogot s hazatérve, jog- és államtudományi doktorrá avatták. Ügyvédi oklevélének megszerzése után Nagyatádon, majd Kaposvárott nyitott ügyvédi irodát. Kaposvár képviselőtestületének, valamint Somogy vármegye törvényhatósági és közigazgatási bizottságának tagja. Néhai nagyatádi Szabó Istvánnak egyik legrégebbi személyes híve volt s élénk részt vett a földbirtokreform előkészítésében. A Somogygye-i Kisgazda Egyesület ügyésze, igazgatósági tagja a Nagyatádi Hitelszövetkezetnek és jogtanácsosa a Kaposvári Kisgazda és Kisipari Pénztárnak. Az egységespárt programjával választotta meg a nagybajomi kerület a második nemzetgyűlésbe. Előadója volt a földbirtokreform novellának és az igazságügyi tárca költségvetésének. 1925. jun. 1-én igazságügyi államtitkárrá nevezték ki s ebben az állásában működött 1926. okt. 15-éig, amikor az egész kormánnyal együtt ő is lemondott. Az új országgyűlésbe ugyancsak a nagybajomi kerület küldötte be egyhangú választással.

Neuberger Ferenc dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1883-ban született Mosonszolnokon. A magyaróvári gazdasági akadémia elvégzése után a budapesti tud. egyetemen a filozófiai doktorátust szerezte meg. Mint gyakorlótanár 1910-ben került a magyaróvári gazdasági akadémiaára, amelynek később rendes tanára lett a természetrajzszakon. A háboru alatt a 19-ik gyalogezrednek kötelékében mint tart. főhadnagy az orosz és olasz harctereken teljesített katonai szolgálatot. A Signum Laudissal és koronás aranyéremkeresztellett tüntették ki. Több szaktanulmányt irt s szakcikkei gazdasági lapokban is megjelentek. A nyugatmagyarországi szabadságharc alatt a kormány megbízásából propaganda füzeteket és

a „Heideboden“ című irredenta lapot szerkesztette. A nemzetgyűlési választásokon a nezsideri kerületben lépett fel az egységes párt programjával és abszolút szótöbbséggel győzött. Meghalt 1927. jan. 8-án.

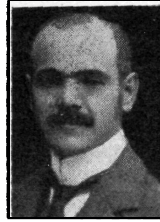
Neugeboren Emil, volt országgyűlési képviselő. 1870 jan. 6-án született Brassóban. Négy éven át teológiát és bölcsészeti tanulmányokat folytatott Jénában, Berlinben és Budapesten, majd tanári oklevelet szerzett. 1893-tól 1896-ig a Kronstädter Zeitung munkatársa volt, 1900-ban pedig az erdélyi szászok vezető sajtóorganumának, a Siebenbürgisch-Deutsches Tageblattnak főszerkesztője lett. 1910-ben Nagyszeben város I. kerülete munkapárti programmal választotta képviselőjévé. 1920-ban átvette a Kronstädter Zeitung szerkesztését. Az erdélyi szászok egyik vezető politikusa.

Neuschloss-Knüsel Kornél, országgyűlési pótképviselő. 1864-ben született Budán. Egyetemi tanulmányait a zürichi műegyetemen végezte, ahol építész oklevelet és a budapesti tudományegyetemen, ahol bölcsészettudományi (művészettörténeti) doktorátust szerzett. Közben Párisban Emile Boeswillwald francia gótikus műtermében dolgozott. 1893-ban Pest-Pilis-Solt-

Kiskun vármegye államépítészeti hivatalában vállalt, mint kir. mérnök állást és 1897-ben az állami szolgálatból kiválva, önálló tervező építész irodát nyitott. A háborút, mint a nagyváradi 4. honvédgyalozezred tartalékos századosa szolgálta végig és számos magas kitüntetésben részesült. A forradalmak után a magyar királyi honvédelmi miniszteriumban mint előadó működött, míg 1921-ben a m. kir. Ludovika Akadémiához az „Az építési szerkezettan“ tanárává neveztetett ki. Tagja a Mérnöki Kamarának és az Országos Képzőművészeti Tanácsnak, a Magyar Képzőművészek Egyesületének.

Niamesny Mihály dr. (almánfalvi), volt országgyűlési képviselő. 1875 aug. 25-én született Temesváron. Jogi tanul-

mányait elvégezve, 1899-ben megszerzte az ügyvédi diplomát. 1900-ban Temes vármegye tiszti ügyésze lett, majd tiszteletbeli főügyési címet kapott. A törvényhatósági bizottsági életben mint Temes vm. szabadelvű pártjának titkára vett részt és napi-



lapokban és folyóiratokban jogi és közgazdasági és politikai cikkeket írt. A szabadelvű pártban a Tisza István által képviselt irányhoz csatlakozott. 1910-ben a lippai választókerület a nemzeti munkapárt programjával képviselővé választotta. A képviselőházban csakhamar az igazságügyi és közgazdasági bizottság egyik előadója lett, ebben a minőségben ő képviselte az esküdtszékek reformjáról, majd a hadiszállításokról és az árdrágításokról szóló törvényjavaslatokat, a közgazdasági bizottság nevében pedig az összes, abban az időben előterjesztett kereskedelem-politikai javaslatokat a Házban. A magyar polgári törvénykönyv Balogh Jenő igazságügyminiszter által benyújtott javaslatának tárgyalására kiküldött bizottság tanácskozásain, mint a kötelmi-jogi rész előadója vett részt. Az összeomlás után, amikor a románok Temesvárt megszállták és egyetlen, azóta elhalt fiát az u. n. Levente-összeesküvésből kifolyólag elfogták, működési helyét és lakását Budapestre tette át, ahol jelenleg mint ügyvéd működik és a közéletben publicisztikai dolgozatokkal, a magyar jogéletben pedig mint a Kuria ügyvédi tanácsának tagja vesz részt.

Nickl Alfréd dr. (oppavári), I. oszt. követségi tanácsos. 1884 jun. 25-én született Budapesten. Tanulmányait elvégezve a kir. kinstári jogügyi igaz-



gatóságnál kezdte meg pályafutását, 1908-ban a fővárosi pénzügyigazgatósághoz került, egy év múlva pedig már a közös külügyminiszteriumban teljesített szolgálatot. 1910-ben tette le a diplomáciai vizsgát. 1911—1913-ig a

belgrádi követséghez volt beosztva mint attasé, 1913-ban visszarendelték a külügyminisztériumba, ahol a gazdaságpolitikai osztályon működött a háboru végéig. Az újonnan felállított magyar kir. külügyminisztériumba titkári rangban lépett át. 1920-ban már a bécsi követségben működött követségi tanácsosi rangban, 1924-ben résztvett Párisban a jóvátételi bizottság tárgyalásain s ekkor nevezték ki I. oszt. követségi tanácsossá. 1925-ben a külügyminisztérium gazdaság politikai osztályának vezetésével bízta meg. A Jugoszláviával (1926), Csehszlovákiával (1927), Franciaországgal (1927) és Olaszországgal (1928) folytatott, kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat legnagyobb részben ő vezette a magyar kormány részéről, de mint kormány megbízott résztvett a Népszövetség égisze alatt megkötött számos nemzetközi gazdasági jellegű szerződés tárgyalásán is. Kiváló munkásságáért többször részesült magas kitüntetésben.

Niczky Pál gróf, volt országgyűlési képviselő. 1873 máj. 22-én született Ligvándon, Sopron megyében. Előbb a katonai pályára készült s több éven át növendéke volt a Teréziánumnak, utóbb azonban átlépett a jogra és tudori oklevelet szerzett. Több éven át titkár volt a Felsőgát személye körüli minisztériumban. A nagybajomi kerületben szabadelvűpárti programmal fel lépett Zichy János gróffal szemben, de kisebbségben maradt. Később a szabadbáráni kerület mandátumát nyerte el.

Nikolics Fedor báró (*rudnai*), volt főrendiházi tag. 1871 máj. 6-án született Bécsben, mint az 1903-ban elhunyt Nikolics Fedor báró bosznia-hercegovinai kormányzó fia; unokája János bárónak. A szerb eredetű Nikolics-család 1854-ben osztrák bárói rangot nyert, amely 1866 február 10-én kelt legfelsőbb elhatározással Magyarországra is kiterjesztetett s a családot az 1887. évi XXX. t. c. alapján az örökös főrendi tagsággal bíró családok közé beiktatták. Részt a családi háznál, részint pedig nyilvános intézetekben s több bel- és külföldi egyetemen alapos kiképeztetésre tett szert. A főrendi-

házba szóló királyi meghívólevelet 1905-ben eszközölte ki.

Nikolics Miron, pakraci gör.-kel. püspök, volt főrendiházi tag. 1845-ben született Miholjacson, Szlavóniában. Tanulmányai befejeztével pappá szentelték, 1881-ben archimandrita s 1888-ban pakraci püspök lett. Tagja volt a főrendiháznak s a horvát országgyűlésnek is, amely 1906-ban a magyar parlamentbe delegálta. 1914 óta az elhunyt metropolita-patriarcha helyetteseként működött. Egyházmegyéje papi nyugdíjintézete számára nagyobb alapítványt tett.

Nitsch Mátyás, volt nemzetgyűlési képviselő. 1884 dec. 19-én született Hegyeshalmon, Moson megyében. Középiszkoláit Győrben és Pozsonyban végezte el, jogot a budapesti egyetemen hallgatott. 1910-ben belépett a Pester Lloyd szerkesztőségébe, amelynek azóta is munkatársa. Mint német író és újságíró szép sikereket ért el. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesített s hősi magatartásáért a hadiékítményes vaskoronarend III. osztályát, az arany vitézségi érmet és még több más kitüntetést kapott. Kétszer súlyosan megsebesült. Az első nemzetgyűlésen a zurányi kerületet képviselte kisczardapárti programmal.

Nopcsa Elek báró, volt főrendiházi tag. 1848 okt. 24-én született Bécsben; öccse néhai Ferenc bárónak, Erzsébet királyné volt udvarmesterének. Nyolc éves korában a bécsi Teréziánumba került. 1866-ban belépett a 10. huszárezredbe, ahol csakhamar tiszt lett. Részt vett az 1866-i hadjáratban; megsebesülve fogságba jutott s több héten át feküdt Csehországban betegen. 1872-ben a tartalékba lépve, átvette hunyadme gyei birtokainak vezetését s az általa épített szacsali kastélyba tette át lakását. Gazdaságát teljesen modern szeltemben vezette. Ő hozta be Hunyadme gyébe az első cséplőgépet. 1876-ban nőül vette Zelensky Matild grófnő csillagkeresztes palotahölgyet. A megyei politikával buzgón foglalkozott. 1887-ben a hátszegi kerület mint a szabadelvűpárt hívét, képviselővé választotta és 1892-ben mandátumát ismét az ő kezébe tette le. 1896-ban, valamint 1901-ben a szászvá-

rosi kerületben választották meg. 1896-ban az Operaház és a Nemzeti Színház intendánsa lett, miután már előbb közel két évig mint e két műintézet kormánybiztosa működött. Ez állásától 1897-ben megvált. Az 1905-i általános választások alkalmával ismét a hátszegi kerület választotta meg a román nemzetiségi jelölttel szemben. 1906-ban a főrendiházban foglalta el helyét. Meghalt 1918 márc. 7-én Ujaradon.

Novák Ferenc (*szentmíklósi*), h. államtitkár. 1869-ben született Békés-nyúlán. Középiskolái elvégzése után a budapesti műegyetemen mérnöki diplomát szerzett, majd 1894-ben a kereskedelmi minisztérium utügyi csoportjához nevezték ki. Itt fokozatosan előrehaladva, 1927-ben h. államtitkár lett. 1926 óta a közúti hidépítő szakosztály főnöke. Kiváló érdemeiért megkapta a II. oszt. polgári hadiéremkeresztet.

Novák István, eperjesi gör.-kat. püspök, volt főrendiházi tag. 1879-ben született. Teológiai tanulmányait Esztergomban és Bécsben végezte. 1906-ban tanulmányi felügyelő volt az ungvári gör.-kat. papnevelőben, 1908-ban nevelője lett gróf Pálffy Móric nagykövét gyermekeinek Rómában, 1913 okt. 7-én eperjesi püspök. 1915 szeptemberben kiadott rendeletével az egyházmegyéje területén levő rutén iskolákban eltörölte a cirill-írás tanítását és használatát. Az oroszok 1914-iki betörése alkalmával „az ellenség előtt tanusított önfeláldozó magatartása elismerésül” a király 1915 október havában a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Novák János, volt országgyűlési képviselő. 1869 szept. 8-án született. Hat elemi osztály elvégzése után az apátlan árva napszámba járt dolgozni. Harminc éves koráig sok küzdelemben, szenvedésben volt része, míg szorgalmával odáig jutott, hogy 130 holdas birtok tulajdonosa lett. Volt községi előljáró, helyettes bíró, öt évén át községi bíró. 1901-ben törvényhatósági bizottsági tag, 1904-ben az állandó választmány tagja lett. Hoszsu időn át a földmívelésügyi és az igazságügyminiszter által kinevezett gazdasági szakértő. Az 1910-i általános választásokon a csurgói kerület független-

ségi és 48-as gazdapárti programmal képviselővé választotta.

Nyáry Alfonz báró, volt országgyűlési képviselő. 1871 szept. 6-án született Ipolyságon. Középiskolai tanulmányai elvégzése után jogot hallgatott; Budapesten tett államtudományi államvizsgát. Hontmegye szolgálatába lépett s mint árvaszéki elnök vált meg a megyétől 1910 tavaszán. A bolgár tisztikereszt tulajdonosa. A szalkai kerület nemzeti munkapárti programmal választotta meg képviselővé. Meghalt 1916 máj. 7-én.

Nyegre László (*uglyai*), volt országgyűlési képviselő. 1857-ben született Huszton. Képviselő volt 1896-tól 1913-ig, állandóan a Máramarosmegyei huszti választókerület mandátumával. Máramaros vármegye főispánjává 1913 július 1-én neveztetett ki; majd a főispáni állásáról 1917 július 1-én törvényt lemondása után, 1917 július 2-án a huszti kerület ismét



képviselőjévé választotta meg s e kerületet az összeomlásig képviselte. Máramaros vármegyében sok éven át a törvényhatósági és közigazgatási bizottság tagja, a máramarosmegyei közművelődési egyesület, a gazdasági egyesület, a Vörös Kereszt Egyet elnöke volt. A képviselőházban több éven át a Ház jegyzőjévé választották meg. Később a delegáció tagja, jegyzője és a közös pénzügyminiszteri tárca előadója lett. A háboru alatt mint főispán és kormánybiztos az orosz hadsereg által állandóan szorongatott Máramaros vármegyében sikerült neki a rendet és nyugalmat fenntartani s a lakosságnak élelmezését biztosítani. Az 1914 szept. végén történt orosz betörés idejében állandóan a vármegye területén, a front közvetlen közelében maradt s az orosz sereg visszavonulása után azonnal visszatérve a megye székhelyére, erélyes intézkedésekkel állította helyre a megzavart rendet.

Nyéki József, volt nemzetgyűlési képviselő 1877 febr. 22-én született Bárándon, Biharmegyében. A debreceni

ref. tanítóképző intézetben nyert tanítói diplomát. Előbb Makón, majd Nagytornán tanított. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesített. Az októberi for-

radalom után visszahelyezték a makói iskolához. Az első nemzetgyűlésen a makói kerületet képviselte kizgazdapárti programmal.